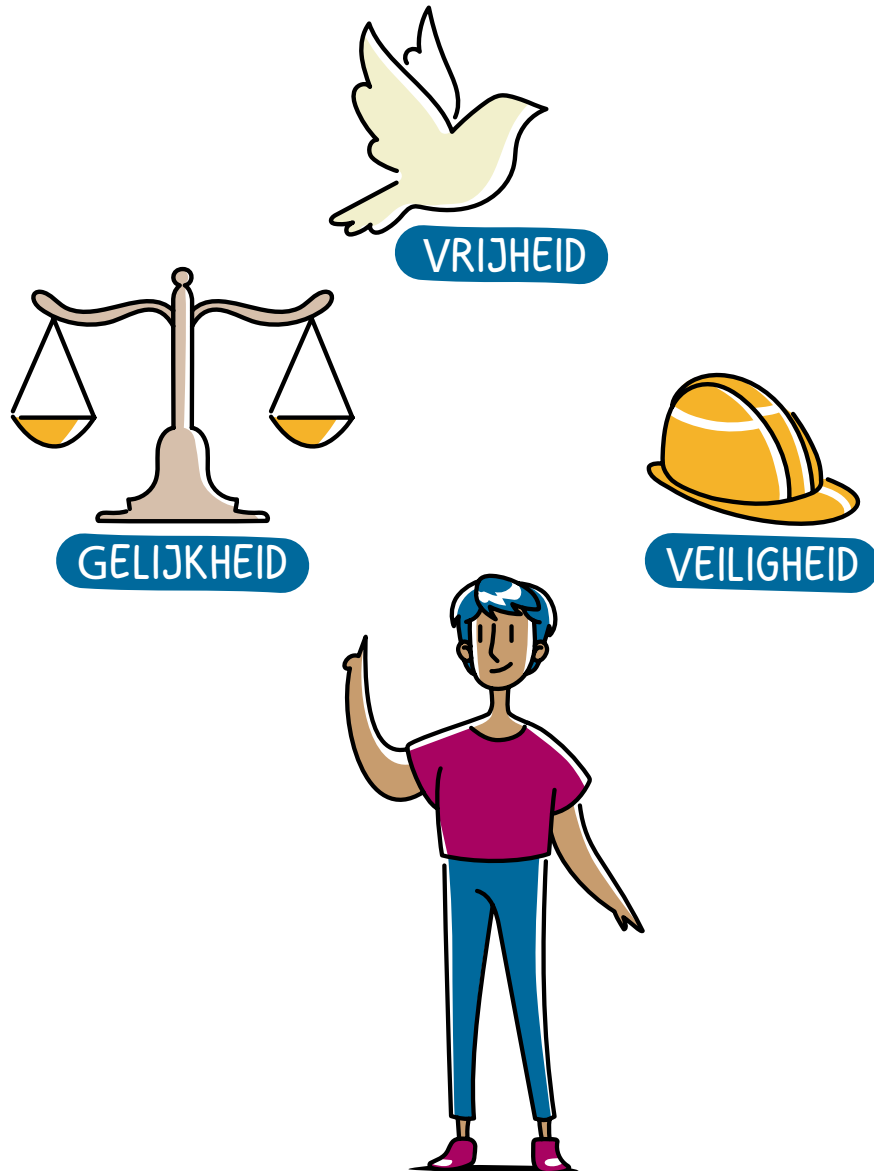

Streefbeeld strafrechtketen

Gelijkheid, vrijheid, veiligheid.

Drie wezenlijke elementen voor de democratische rechtsstaat die wij koesteren en met elkaar in stand willen houden. Drie onmisbare voorwaarden om te zorgen dat niet het recht van de sterkste, maar de sterkte van het recht de doorslag geeft. Zodat iedereen in Nederland onbevangen kan leven, werken en ondernemen.

De omgeving waarin de strafrechtketen opereert verandert. Er zijn majeure maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen die impact hebben op de werking en het presteren van de keten. Huidige uitdagingen als achterstanden, te lange doorlooptijden en onvoldoende informatiedeling vragen adequate antwoorden om het vertrouwen van de burger in de rechtsstaat te herstellen en behouden. De ontwikkelingen bieden ook kansen voor meer impact van en vertrouwen in de strafrechtketen. Hierop acteren, vereist een fundamenteel andere benadering.

In dit streefbeeld wordt een wenkend perspectief neergezet van een netwerk dat zich richt op rechtvaardigheid. Het streefbeeld schetst een aantal bewegingen. Deze bewegingen dagen ons uit om vanuit een ander paradigma naar de strafrechtketen te kijken.

Manifest

EEN RECHTVAARDIG EN VEILIG NEDERLAND

Daar werk je elke dag aan mee.

Samen met vele anderen houd jij onze democratische rechtstaat in leven.

Een gemeenschappelijk bezit, waar we trots op zijn en moeten koesteren.

Omdat het ons gelijkheid, vrijheid en veiligheid biedt.

Zodat iedereen in Nederland onbevangen kan leven, werken en ondernemen.

Dat is keihard werken.

Elke dag geven we alles.

Ondanks de hoge werkdruk.

Ondanks onvoldoende en incomplete informatie.

Ondanks de steeds complexer wordende problematiek.

Omdat je houdt van je werk en wilt geven, wat Nederland nodig heeft.

Helaas domineren negatieve verhalen de media.

Is er onbegrip over gerechtelijke uitspraken.

Blijven zaken te lang liggen.

En is de Nederlander daarover mondiger dan ooit.

Dat doet het vertrouwen geen goed.

Daarom moeten we nu handelen.

Met iedereen die bij de strafrechtketen betrokken is.

Van de professionals op de werkvloer tot hun bestuurders

en van het ministerie tot in de Tweede Kamer.

We beseffen allen dat serieuze verandering nodig is.

Dat we ieder vanuit onze rol beter en blijvend moeten meebewegen

met de veranderende samenleving, de wensen van de maatschappij

en technologische ontwikkelingen.

Dat verzuilde besturing en tegenstrijdige organisatiebeloningen

tot het verleden moeten behoren.

Dat onze informatiesystemen een serieuze update nodig hebben

en dat we ze waar nodig op elkaar aansluiten.

En dat alleen het doorgeven van een dossier in de keten verleden tijd wordt.

We moeten gaan denken en handelen als een gelijkwaardig netwerk,

waarin de rechtsbescherming van de persoon is gewaarborgd.

Een netwerk waarbinnen de rechter z'n onpartijdige positie behoudt

om een onafhankelijk oordeel te kunnen vellen.

Een netwerk waarin iedere Nederlander vertrouwen heeft én houdt;

Omdat het de mens of het maatschappelijke probleem altijd op de eerste plaats zet;

Omdat het oprechte aandacht heeft voor de ontstane situatie en de persoon in kwestie;

Omdat het een respectvolle en tijdige afhandeling verzorgd voor iedereen;

En we hierop aanspreekbaar zijn.

In dit netwerk is ons gezamenlijk belang groter dan het individuele organisatiebelang.

Daarvoor is dit netwerk robuust gefinancierd op basis van maatschappelijke impact.

En worden we ondersteund door moderne technologieën en werkwijzen.

In dit netwerk werk jij gemakkelijk samen met collega professionals van binnen

én buiten het strafrecht. Daarin stuur je samen op onderling oplossen van zaken

en maken we ruimte voor de stem van de burger.

Dit netwerk maakt het voor jou mogelijk om tijdig met de juiste informatie in te grijpen.

Samen doen we recht, waar nodig met een passende interventie.

Om ernstige delicten te bestraffen of op voorhand te voorkomen.

Zodat iedereen die onrecht is aangedaan een juiste, eerlijke en

tijdige vergelding ervaart.

Waarmee het strafrecht grenzen stelt als hoeder van de rechtsstaat.

En dat degene die het onrecht heeft aangericht snel weet waar hij aan toe is

en de juiste begeleiding krijgt. En herhaling kan worden voorkomen.

De samenleving is volop in beweging. De strafrechtketen ook. Beweeg je mee?

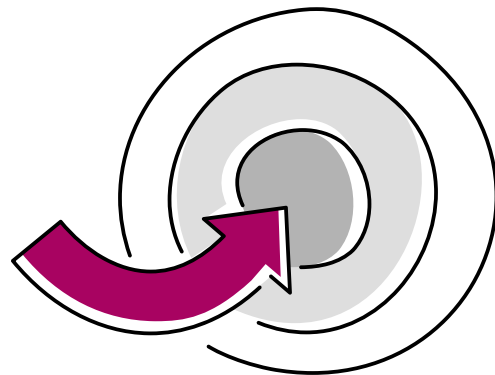
WE HEBBEN JE NODIG !

Zaaksgericht naar impactgericht werken

De afgelopen jaren hebben we eerste stappen gezet om meer persoons- en context gericht te werken, bijvoorbeeld via ZSM en de ondermijningsaanpak, in een keten die grotendeels vooral zaaksgericht werkt. De klassieke aanpak biedt echter geen adequaat antwoord meer op huidige en nieuwe criminele fenomenen. Om een geloofwaardig strafrechtelijk systeem te behouden, gaan we in de keten impactgericht werken. En dat vereist een andere inhoudelijke aanpak.

De samenleving vraagt om duurzame, betekenisvollere interventies, die daadwerkelijk impact hebben. Met het oplossen van het probleem en het voorkomen van recidive (gedragsverandering) als gezamenlijke doel. Betrokken partners wegen af wat de meest passende interventie is en welke rol het strafrecht daarbij speelt. Vaak biedt het strafrecht de interventie met de gewenste impact of een deel van een interventie. En soms is een casus meer gebaat bij een andere vorm van interventie, zoals zorg, mediation of anderszins. Dat geldt voor alle fasen van opsporing, vervolging tot en met executie.

Daarvoor is coöperatief vakmanschap van de betrokken professionals nodig. Samenwerking en informatie- uitwisseling is vanzelfsprekend. En daarnaast is een passende manier van sturen en organiseren vereist.

Van kolom naar netwerkgerichte aanpak

Om betekenisvolle impact te kunnen realiseren, is het nodig om ons op basis van gemeenschappelijke doelen te organiseren. Daar waar verschillende partners een rol hebben, voldoet de huidige kolomgerichte werkwijze niet meer. We moeten netwerk gericht werken, want de maatschappij vereist een integrale aanpak van (vaak ook complexe) problemen. We moeten daarom van een kolomgerichte naar een netwerkgerichte aanpak.

In deze integrale benadering werken collega's met mandaat gemakkelijk samen in netwerken met collega's van binnen en buiten het strafrecht, met inachtneming van de rechtstatelijke rollen. Netwerken zijn doelgerichte samenwerkingsverbanden tussen partners gericht op impact. Daders en hun slachtoffers hebben te maken met een netwerk van instanties dat collectief verantwoording draagt voor rechtvaardigheid. Denk aan de vakmensen van politie, zorg, justitiële inrichtingen, reclassering, onderwijs, advocatuur, enzovoort. In een dergelijk netwerk voegen we gericht maatschappelijke waarde toe. Dat vraagt om gezamenlijke, niet vrijblijvende, ketendoelen en de daarbij passende besturing en financiering op impact.

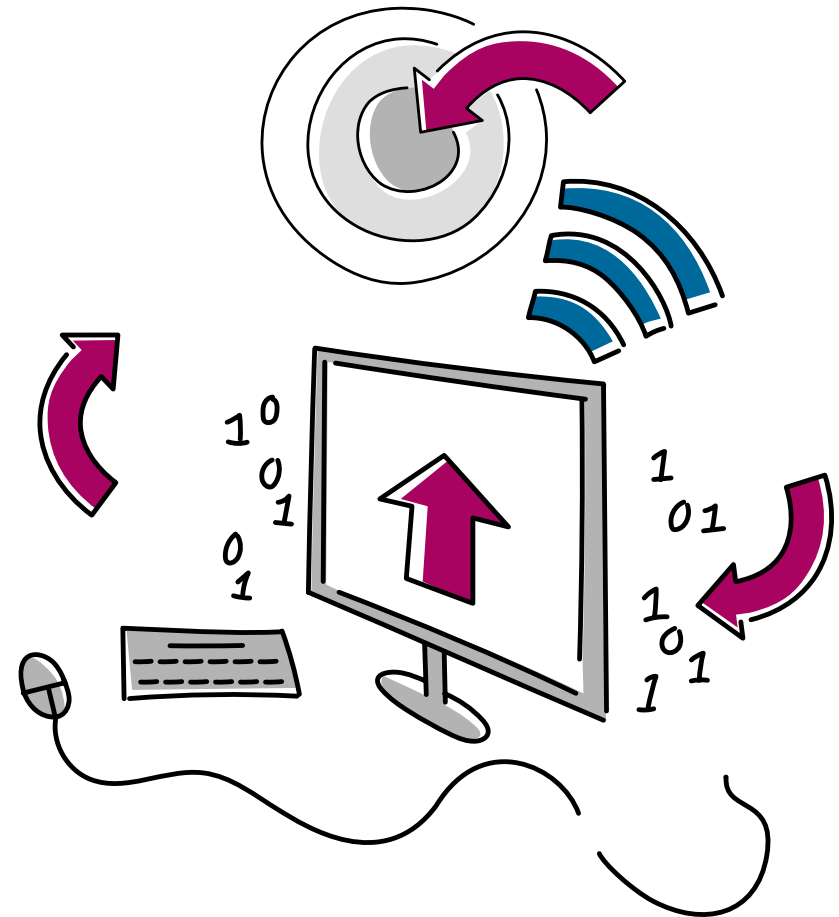

Naar een digitale transformatie

Digitale ontwikkelingen hebben enorme invloed op ons werk: inhoudelijk, voor de inrichting van het werk en de interactie met de omgeving. De gevolgen van de COVID-19 virus laten te meer zien wat het belang van digitale interactie met de burgers en collega's is. Zo bieden nieuwe technologische ontwikkelingen en werkwijzen mogelijkheden hoe partners norm overschrijdend gedrag kunnen oplossen en voorkomen. Een technologie zoals kunstmatige intelligentie is van grote waarde voor data gedreven werken. We worden in staat gesteld om doorlooptijden te verkorten en gedrag van burgers en professionals specifiek en sneller te analyseren. Denk verder aan virtuele netwerken en de impact van internet of things op bijvoorbeeld preventie. Robotics verlichten het werk van mensen of nemen het zelfs over. Het online verifiëren van veilige transacties zonder dat er vertrouwen hoeft te zijn tussen zender en ontvanger, oftewel Blockchain, kan grote gevolgen hebben. Door technologische ontwikkelingen verschuiven ook de verschijningsvormen van criminaliteit, zoals bij ondermijning of cybercriminaliteit. Kortom, de digitale transformatie verandert onvermijdelijk de wijze van opsporing, vervolging en executie.

Vanuit deze transformatie beschikt iedere professional digitaal over adequate informatie, zowel persoons-, zaaks- als contextgericht. Informatie is op elk vereist moment vanaf elke plek toegankelijk, waarbij de kwaliteit op orde is en rechtsstatelijkheid geborgd. Voor de burger en procespartijen betekent dit dat informatie transparant, vindbaar, need to know en (digitaal) toegankelijk is.

Deze digitale transformatie is urgent en vereist een meerjarige gezamenlijke (strategische) agenda. De mogelijkheden zijn enorm, maar in de basis zijn de uitdagingen al complex. Daarom vraagt deze transformatie wendbaarheid van de organisaties én samenwerkingsverbanden, en substantiële investeringen in technologie en kennis.

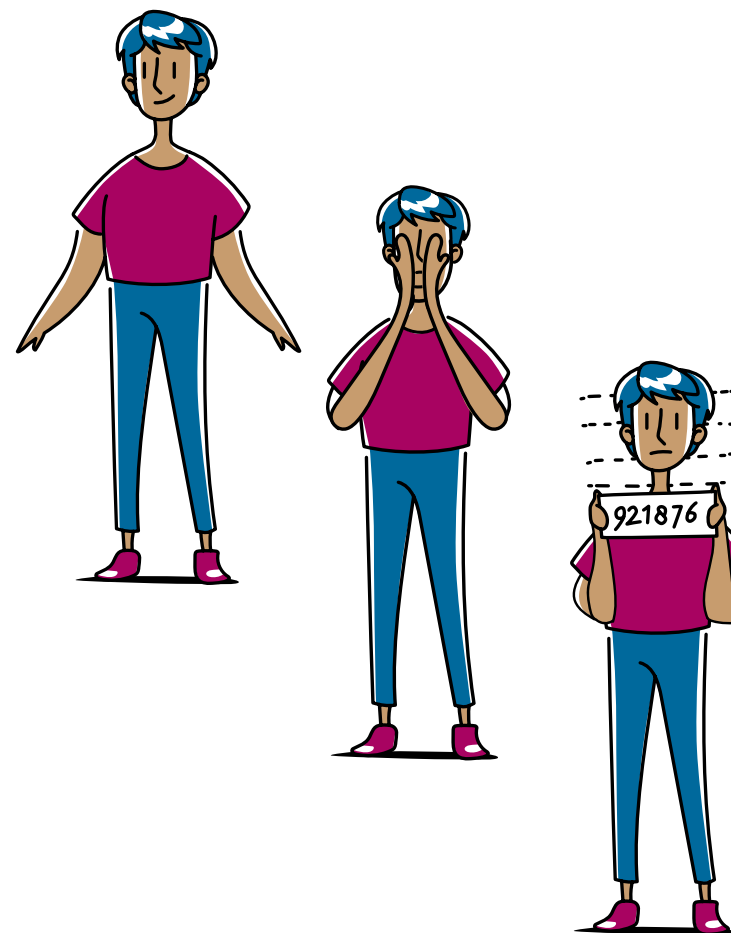

Naar een actieve rol van burgers, slachtoffers en verdachten

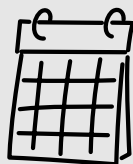
De inbreng van de burger zal nog verder toenemen. De burger neemt al deel aan de opsporing. De stem van slachtoffers, nabestaanden, betrokken professionals, daders en samenleving weegt substantieel mee bij het beoordelen voor en vaststellen van een interventie. Juist om betekenisvol te kunnen handelen. Contextgericht werken en transparantie zijn daarbij uitgangspunten. Technologie drijft burgerparticipatie, en maakt deze onvermijdelijk.

De partners in het netwerk richten zich minder eenzijdig op het traject van opsporing, vervolging en uitvoering van het vonnis. In een zo vroeg mogelijk stadium wordt bekeken of en op welke wijze de bij een conflict of delict betrokken partijen onderling overeenstemming weten te bereiken over afdoening. In dat geval mogen zij rekenen op actieve ondersteuning van instanties. Dat stimuleert burgers om er met elkaar uit te komen.

Voor behoud van het vertrouwen in de strafrechtpleging is nodig dat burgers gezien worden als essentiële partners in het netwerk.

Het verhaal en de vier bewegingen vormen gezamenlijk een toetssteen voor plannen van en de uitvoering daarvan binnen de strafrechtketen. Onderdeel van de plannen betreft op welke wijze het plan bijdraagt aan de bewegingen en hoe dit vorm krijgt. Het streefbeeld vormt daarnaast de basis van de meerjarenagenda¹.

¹ Brief TK, Reactie op doorlichting strafrechtketen (PwC); 26 juni 2020